

ALUMINIJ

12

Časopis družbe Talum d. d. Kidričevo

DECEMBER 2013

Srečno 2014 str. 4

Projekt Exal str. 5

Izdajo dovoljenj pričakujemo januarja str. 6

Še vedno vztrajamo – Intervju str. 8–10

Naredili vse, kar smo zmogli in znali str. 12–16

Čas resnice za podjetja str. 18

Prizadevali si bomo za delavčevo dostojanstvo str. 18

Božično novoletne delavnice str. 19

Navdušen nad odbojko – Reportaža str. 20–21

Iz vsebine

4 Srečno 2014

5 Projekt Exal

6 Izdajo dovoljenj pričakujemo januarja

7 Kaj pomeni nov Energetski zakon za Talum?

8-10 Še vedno vztrajamo – Intervju

11 V decembru zapuščajo Talum

Novi člani Nadzornega sveta Talum

12-16 Naredili vse, kar smo zmogli in znali

17 Trije dobri dnevi

Na deževen dan skoraj 300 obiskovalcev

18 Čas resnice za podjetja

Prizadevali si bomo za delavčevo dostojanstvo

19 Božično-novoletne delavnice

12. kviz gasilske mladine Slovenije, Kidričevo 2013

20-21 Navdušen nad odbojko – Reportaža

22 Fotografije meseca

23 L'Oréal, ker se cenite!

24-25 Fotoreportaža

26 Inovativnost kot življenjska filozofija

Ananasov žajbelj

27 Križanka

Naslovnica: Zimska pravljica

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: darko.ferlinc@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Darko Ferlinc, glavni urednik, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrih in Aleksandra Jelušič, članice, ter Srdan Mohorič, član.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Miran Jeza.

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Bezjak tisk, Maribor.

Tudi ti si zraven

DARKO FERLINC
GLAVNI UREDNIK

Avtoportret

Najverjetneje je to moj zadnji uvodnik v našem časopisu Aluminij. Pišem ga mogoče s še več nostalgije in patetike kot običajno v zadnjih nekaj številkah. Ampak ni važno. Tokrat nekaj o veselem decembru.

V veselem decembru je v navadi, da različne skupine praznujejo različne zaključke leta na različnih krajih. Tudi skupina, ki ji pripadam sam in ji bom pripadal – vsaj hipotetično – še naprej, je imela zaključek. Kot na vsakem zaključku se je tudi na našem jedlo in pilo in na koncu obdarilo. Darila naj bi izdelal vsak sam, ne pa kupil. Vsak pač lahko sprosti svojo fantazijo in naredi nekaj, kar bo kar najbolj razveselilo, nasmejalo, raznežilo in podobno tistega, ki bo to darilo dobil. Dobil pa ga bo seveda z žrebom.

Kako je nastalo moje darilo? Pravzaprav kot običajno. Vse življenje sem bil navajen delati vse v zadnjem trenutku; imel sem veliko srečo, da pri tem nisem delal prevelikih napak. Tako je bilo seveda tudi z letošnjim novoletnim darilom. Doma sem našel neki star, ampak – prosim lepo – zelo dobro ohranjen okvir. Sama po sebi se seveda ponudi ideja, da bi lahko vanj dal kaj, kar bi bilo dovolj primerno za darilo. Odločil sem se, da bom uporabil neko lepo pesmico znanega pesnika ali pa dobro misel. Stvar naj bi bila taka, da bi jo dobitnik lahko brez prevelike zadrege obesil na steno.

Pa sem šel iskat lepe misli po knjigah. V Žabji molitvi II sem jih našel kar nekaj. Povsod tam, kjer sem našel katero, sem zavihal list. In na neki strani sem prebral: »Toda smo, če si tudi ti zraven.« In mi je bila všeč. Nekako je sovpadala z našim *Skupaj zmoremo* ...

In tudi na tej strani sem naredil zavihek. Misel sem si celo zapisal. Toda hitro sem ugotovil, da tisti *toda* »ne paše« zraven. In sem ga zbrisal. Na koncu se je misel glasila: »Smo, če si tudi ti zraven.« Meni se zdi lepa še sedaj, ko to pišem. Prijazna. Smo, če si ti zraven, in nismo, če te ni. Nismo čisto popolni. Ali pa nekaj takega.

Nato sem vzel knjigo še enkrat v roke in začel ponovno brati misel. In ...? Ja, sem bral in prebral: »Toda samo, če si tudi ti razsvetljen.« Knjižica ima neko religiozno noto in vsebuje eno celo poglavje o razsvetljenstvu. To je pač tisto, ko te bog oplazi, ne vem pač s čim, ko misliš, da si ga popolnoma spoznal in ti je kar naenkrat vse jasno.

Noro! Kar ne verjameš, da si lahko tako butast in narobe prebereš pravzaprav celo misel. Ampak človek velikokrat prebere to, kar želi prebrati, in ne tistega, kar piše. Tudi verjame ponavadi to, kar želi, in ne tistega, kar je resnica.

Misel, ki sem jo »prebral« prvič, se mi je vseeno zdela dobra in sem jo obdržal za darilo. Saj je pravzaprav moja.

Mimogrede, tudi na tak način nastajajo slogani, ki jih potem nekateri kar drago prodajajo.

Ne bi mogel reči, da misel velja za vse, ki sem jih kdaj v življenju poznal. Za veliko večino pa prav gotovo.

V imenu uredništva in v svojem imenu vam želim srečno novo leto. Pisala se bo šestdesetka. To pa veliko pomeni. Če tega ne vemo že letos, bomo gotovo vedeli drugo leto. ▣

»V imenu uredništva in v svojem imenu vam želim srečno novo leto. Pisala se bo šestdesetka. To pa veliko pomeni. Če tega ne vemo že letos, bomo gotovo vedeli drugo leto.«

Srečno 2014

Marko Drobnič

Težkim razmeram, v katerih smo se v zadnjem obdobju znašli, kar ni videti konca. Toda trdno verjamem, da jih bomo premagali, ker vem, kaj zmoremo skupaj. Če bomo gradili na naših vrednotah, rezultat zagotovo ne bo izostal! Naj bodo prihajajoči božični in novoletni prazniki ponovno čas, ko bomo malo pozabili na vsakdanje skrbi v službi, in naj bodo priložnost za preživljanje trenutkov s tistimi, ki jih imamo najraje. Vsakemu izmed vas in vašim najbližjim želim v prihajajočem letu, našem jubilejnem, obilo zdravja in osebnega zadovoljstva. Našemu Talumu in vsem, ki ustvarjamo njegovo podobo, pa, da 60-letnico praznujemo ponosni na delo, opravljeno v preteklosti, in pripravljeni na spopade z izzivi sedanjosti, ki so osnova, da nam prihodnost ne bo ušla. ▣

Dr. Zlatko Čuš

Spoštovane sodelavke in sodelavci!

Ob prihajajočem božično-novoletnem času bi se vam rad zahvalil za priložnost, da smo lahko sodelovali in skupaj izpolnjevali pričakovanja naših poslovnih partnerjev. V upanju na prijaznejše poslovno okolje v letu 2014 želim vam in vsem vašim vesele božične praznike in srečno novo leto. ▣

Danijel Lačen

Drage sodelavke, dragi sodelavci!

Kot član Uprave čutim še posebno odgovornost za vaše dobro počutje in to priložnost bi izkoristil tudi za to, da se vam prisrčno zahvalim za sodelovanje v letu, ki se izteka. Kot vsi dobro veste, v poslovnem pogledu to nikakor ni bilo lahko leto in le z največjimi naporji vseh nas smo se obdržali. Spopadali smo se neslutnimi težavami in letošnje poslovno leto nas je postavilo pred tako zahtevne preizkušnje, kakršnih niso pričakovali niti najbolj črnogledi med nami.

Priznam, da je posebno dober občutek biti v upravi podjetja, ki se ponaša s tako skrbnimi, prizadevnimi in ustvarjalnimi sodelavci, ki se zavedajo svoje odgovornosti in nikoli niso zadovoljni s tem, kar so dosegli – to pa je seveda spodbuda za še pomembnejše dosežke. Trdno upam, da bomo znali ohraniti tudi občutek za sodelovanje, za odprt in odkrit dialog ob dolžnem spoštovanju vseh sodelavcev kakor tudi vseh deležnikov družbe Talum, d. d. Želim, da bi ta kratki novoletni premor vsi skupaj izkoristili predvsem za to, da bi se posvetili svojim najdražjim, ki smo jih med letom zaradi delovnih obveznosti velikokrat zapostavljali, pa tudi za to, da bi si nabrali novih telesnih in duševnih moči za premagovanje težav, ki nas čakajo v naslednjem letu.

Dovolite mi, da vsem vam in vašim najdražjim zaželim srečno in uspešno ter zdravja polno novo leto 2014. ▣

Projekt Exal

Gradnja tovarne rondelic za Exal v argentinskem mestu Puerto Madryn je naša stalnica že skoraj tri leta. Izkušnje nas učijo, da je o projektu najbolj hvaležno pisati, ko je zaključen, vendar je pri večjih projektih konec leta priložnost za vmesno analizo in pogled naprej.

MAG. ANTON VERDENIK
FOTO: MAG. ANTON VERDENIK

Obdobje pogajanj pred podpisom pogodbe je bilo zelo dinamično in stresno. Tedaj so v Talumu nastale odvisne družbe, ki so imele veliko dela same s sabo, zato smo na začetku delovali bolj razglašeno. Ko pa smo spoznali, da imamo realne možnosti za pridobitev posla, smo se v družbah Talum Servis in inženiring in Talum Rondelice dogovorili, da združimo moči, pridobimo posel in skupaj izvedemo projekt. Za pogajalsko mizo smo z Exalom leto dni zbliževali stališča ter postavljali sprejemljiv okvir za sodelovanje. Exalovi cilji so bili za

nas, ki smo bolj konservativni, izjemno visoki in ambiciozni. V neznano argentinsko okolje so hoteli v pičlih dveh letih postaviti tovarno in usvojiti tehnologijo izdelave rondelic kot odgovor na večje potrebe na tržišču po tem proizvodu. Talum je kljub veliki ambiciji, da ta posel pridobimo, ostal z obema nogama na trdnih tleh in obljubil samo tisto, kar je v danih razmerah realno možno doseči. Naš obseg del tako zajema načrtovanje ali osnovno inženirstvo za novo tovarno, Talumovo tehnologijo za pripravo taline in litje ozkega traku, selitev dela

proizvodnih naprav iz Boxalove tovarne v Švici, šolanje livarjev ter svetovanje Exalu pri vseh projekt-nih aktivnostih.

Načrtovanje tovarne rondelic in izdelava tehnične dokumentacije sta bila svojevrsten intelektualni podvig sodelavcev iz Servisa in inženiringa in Rondelic, saj česa podobnega še nismo delali. Zasnovati je bilo treba tloris tovarne in smiselno postaviti proizvodne naprave. Izdelava načrta tovarne je trajala več kot leto dni. Zaradi številnih sprememb opreme, zahtev naročnika in lokalnih posebnosti smo izdelali kar 21 različnih verzij. Nič manj zahtevna pa ni bila izdelava tehnične dokumentacije za vso opremo, ki jo dobavi Talum, seveda v angleškem jeziku. O kompleksnosti projekta priča podatek, da je na strežniku v skupni mapi projekta Exal kar 14.614 različnih datotek, skupaj velikih 35 GB. Ta naloga nas je naredila bolj mobilne in komunikativne, saj je bilo treba usklajevati tehnične podrobnosti z dobavitelji opreme z različnih koncev sveta. Kot vodja Inženiringa izkoriščam to priložnost in celotni svoji ekipi izrekam priznanje za odlično delo ter se hkrati že veselim naslednjih podobnih projektov.

V podjetju Talum Servis in inženiring smo v prvi polovici leta izdelali in sestavili livni stroj za ozki trak, hladilni sistem, livne žlebove, manipulatorje štančnega odpada, varilno linijo za jekleni trak, rezervne dele in drugo pripadajočo opremo. Za zmanjšanje težav pri montaži in zagonu smo vse naprave namestili v strojni delavnici ter jih funkcionalno preskusili. Po uspešnem prevzemnem

testu, ki ga je naredil Exalov strokovnjak, smo opremo razstavili, zložili v zaboje in poslali naročniku.

Zelo občutljiv in zahteven del projekta je bila ustavitev proizvodnje v Exalovi tovarni rondelic v Švici. Tam smo demontirali tri izsekovalne linije, žarilno peč in servisno delavnico ter jih poslali v Argentino. V poletnih in jesenskih mesecih je v Rondelicah potekalo usposabljanje Exalovih livarjev.

Žal pa je projekt naletel na nepredvidene težave. Exalu se je zataknilo pri uvozni administraciji, pa tudi gradbena dela ne potekajo po načrtih. Talum mora skupaj z vsemi drugimi dobavitelji z montažo opreme počakati, da razmere dozori. Tiste sodelavce, ki se pripravljajo na odhod v Argentino, prosim za razumevanje.

Čeprav projekt še ni končan, že prinaša koristi. Talum Servis in inženiring se je ob številnih aktivnostih pri projektu Exal hitreje razvijal. Postajamo vedno bolj urejeno in zaupanja vredno podjetje. Verjetno nas je tako ocenil tudi Exal, saj nam je zaupal tudi koordinacijo pri namestitvi vse tehnološke opreme. Prav tako se zaradi povečanih naročil, ki so posledica zaprtja tovarne v Švici, pospešeno razvijajo v družbi Talum Rondelice, skupina Talum pa postaja prepoznaven igralec na zahtevnem področju prodaje znanja in tehnologij.

Vsem sodelavcem pri projektu se ob tej priložnosti zahvaljujem za opravljeno delo. Na dosežen vmesni rezultat smo lahko upravičeno ponosni, tako da smemo brez strahu in z zmernim optimizmom gledati naprej. □

Tovarna rondelic v Argentini

Izdajo dovoljenj pričakujemo januarja

Po reorganizaciji družbe Talum so bile leta 2011 na Agencijo RS za okolje oddane vloge za pridobitev okoljevarstvenih dovoljenj (OVD) za posamezne družbe. V tem času je bilo ugotovljeno, da so tri družbe (Talum Aluminij, Talum Livarna, Talum Rondelice) zavezane za pridobitev tako imenovanega integralnega IPPC-dovoljenja, Talum Servis in inženiring je zavezan za pridobitev dovoljenja za izpust odpadnih vod kot druga naprava, Talum Izparilniki pa nimajo teh obvez.

DR. MARKO HOMŠAK
FOTO: SRDAN MOHORIC

Družba Talum Ulitki si je OVD pridobila januarja letos kot nova naprava. Glede na dinamiko dodatnih zahtev po dopolnitvah vlog vse kaže, da bodo dovoljenja izdana takoj po novem letu, čeprav so bila sprva obljubljena že za iztekajoči se december. Dovoljenja bodo veljala do 29. novembra 2017 kot prvotno dovoljenje, izdano za Talum d. d., kar pomeni, da se bodo že leta 2016 začele priprave za novo vlogo za novo 10-letno obdobje. Novost pri okoljskih zahtevah bodo omejitve pri maksimalnih volumskih pretokih odpadnih plinov in posledično določenih masnih pretokih onesnaževal za celotni prah in žveplov dioksid v gramih na uro. Novosti se nam obetajo tudi pri novi spremembi zakona o varstvu okolja. Sprememba je izšla 8. novembra 2013 in se nanaša na postopek izdaj gradbenih dovoljenj, emisij snovi v zrak, odpadkov, presoj vplivov na okolje, pridobivanja okoljevarstvenih dovoljenj, emisij toplogrednih plinov in emisijskih kuponov. Z novo spremembo zakona se ustanavlja Sklad za podnebne spremembe, ki naj bi sofinanciral ukrepe za blaženje posledic podnebnih sprememb in prilagajanje nanje. Viri financiranja tega sklada, ki ga bo upravljalo ministrstvo za kmetijstvo in okolje, bodo prihodki, ustvarjeni s prodajo emisijskih kuponov na dražbi. Praktično vse spremembe bodo vplivale na delo pri prilagajanju posameznih segmentov varstva okolja v družbah v naslednjem letu. Pa srečno, zdravo in okolju prijazno leto 2014! ■

Talum Livarna

Talum Aluminij

Talum Rondelice

Kaj pomeni nov Energetski zakon za Talum?

Energija je za Talum ključnega pomena. V službi Upravljanje z energijo v Talumu smo v letu 2013 s podporo vodstva in pomočjo sodelavcev dosegli nekaj pomembnih ciljev, pred nami pa je še več izzivov. Z novelo Energetskega zakona bo Talum končno uradno postal ponudnik sistemskih storitev. Izredno povišanje prispevka za obnovljive vire energije nas je postavilo v izrazito neenakopraven položaj z drugimi proizvajalci primarnega aluminija v Evropi. Uvajamo energetski monitoring, ki bo pomagal pri optimizaciji procesov v smeri znižanja porabe energije, in vpeljujemo priporočila standarda ISO za celovito upravljanje z energijo.

MAG. BOŠTJAN KOROŠEC
FOTO: SRDAN MOHORIC

Energetski zakon (EZ) je ključni zakonodajni dokument v Sloveniji, ki opredeljuje vse aktivnosti na področju električne energije, zemeljskega plina in daljinske toplote. Prvi EZ je bil sprejet že leta 2004 (EZ-A), danes pa je v fazi sprejemanja v državnem zboru že sedma novela zakona, imenovana EZ-1. Ta vključuje vse zahtevane uredbe EU iz tretjega energetskega svežnja. EZ-1 bo v parlamentu sprejet predvidoma v prvih mesecih leta 2014, kar pomeni veliko zamudo glede na zahteve evropskega parlamenta o sprejemanju enotne zakonodaje EU. Leta 2014 bo evropski parlament izdal že četrti energetski paket, kar pomeni, da bo treba zakon kmalu spet posodobiti.

Pri oblikovanju EZ-1 je aktivno sodeloval tudi Talum z vlaganjem amandmajev, saj so določila tega zakona za nas zelo pomembna. Najbolj smo ponosni na dejstvo, da smo dosegli, da so na področju sistemskih storitev poleg proizvajalcev električne energije upoštevali tudi odjemalce. To se nam je zgodilo prvič v zgodovini zagotavljanja sistemskih storitev v slovenskem elektroenergetskem sistemu (EES).

Talumu je tako zakonsko priznana vloga **ključnega člana stabilnosti** za delovanje EES v primeru izrednih razmer. Izredne razmere

nastopijo, ko poraba energije preseže njeno proizvodnjo (npr. okvara elektrarne, izpad daljnoveoda) in je ni možno v trenutku nadomestiti. V takšnem primeru lahko Talum takoj izklopi ali zmanjša odjem električne energije v elektrolizi in tako to energijo preda v omrežje za čas, ki ga potrebuje npr. termoelektrarna Brestanica za zagon in proizvodnjo energije. Najdaljši dovoljeni čas izklopa elektrolize je 2 uri. Talum je edino podjetje v Sloveniji, ki lahko v trenutku in v obsegu 128 MW električne moči stabilizira delovanje EES. V večini evropskih držav imajo takšen način pomoči pri stabiliziranju sistema uzakonjen že vrsto let, v Talumu pa pričakujemo, da bomo imeli možnost prodajati svojo sposobnost takojšnjega izklopa ali zmanjšanja odjema elektrolize že v letu 2014. Doslej smo morali zaradi izrednih razmer v EES izklapljati elektrolizo po presoji in na zahtevo Eles ali HSE brez ustreznega denarnega nadomestila.

Med ključne izzive, ki so še pred nami, uvrščamo naslednje: (a) argumentacija neenakopravnega položaja Taluma v primerjavi z drugimi elektrolizami po Evropi zaradi prispevka za obnovljive vire energije, (b) pomoč pri optimizaciji procesov za manjšo pora-

bo energije s pomočjo energetskega monitoringa in (c) prilagoditev poslovanja v skladu s priporočili standarda ISO 50001 – Sistem upravljanja z energijo.

Prispevek za obnovljive vire energije (OVE) plačujemo vsi končni odjemalci električne energije na osnovi priključne moči. Prispevek je namenjen spodbujanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov, pri čemer prednjačijo sončne elektrarne, male hidroelektrarne, bioplinarne in kogeneracije. Letos se je ta prispevek za Talum povišal za 60 odstotkov, kar pomeni strošek okrog 6 milijonov evrov letno. To našo družbo postavlja v neenakopraven položaj z npr. nemškimi proizvajalci primarnega aluminija, ki tega prispevka sploh ne plačujejo. Naše aktivnosti bodo usmerjene v informiranje in ozaveščanje zakonodajalcev za zagotavljanje konkurenčnih pogojev, kot veljajo za podjetja v EU. Le tako bomo lahko konkurenčni na tem trgu, na katerem bi sicer morala veljati enotna zakonodaja. V prihodnosti nas čakajo še aktivnosti za nadaljnje izboljšanje energijske učinkovitosti v Talumu. To bomo dosegli z vpeljevanjem:

- **energetskega monitoringa**, v okviru katerega bomo vzpostavili podrobno in sprotno (meritve vsakih 15 min) spremljanje

rabe energentov po posameznih procesih, izračunavanje karakterističnih porab na enoto izdelka in/ali storitve ter definiranje ciljev in kazalnikov energijske učinkovitosti; energetski monitoring je ključno orodje za pomoč pri spremljanju ukrepov za doseganje energetskega cilja in odločanju o njih na osnovi lastnih izkušenj operaterjev in nosilcev procesov;

- priporočil standarda **ISO 50001 – Sistem upravljanja z energijo**, ki je vsebinsko zelo podoben že vpeljanima standardoma ravnanja z okoljem (ISO 14001) in varnosti ter zdravja pri delu (OHSAS 18001), le da tokrat govorimo o energiji.

Vse zaposlene vabim, da podajo koristne predloge za povečanje učinkovitosti rabe energije, beležijo izredne in incidentne dogodke ter predlagajo aktivnosti za preventivne in korektivne ukrepe. Potekala bo tudi splošna akcija »Varčujem z energijo«.

Pri navedenih aktivnostih se nismo in se tudi ne bomo zanašali na srečo, jo pa v čim večji meri želim vsem sodelavkam in sodelavcem na poslovnem in predvsem na osebnem področju. Ob dobrem zdravju in s pozitivnim pristopom nam bo gotovo uspelo tudi v letu 2014.

Srečno! ■

Še vedno vztrajamo

DARKO FERLINC
FOTO: DARKO FERLINC

Marko Drobnič

V zadnji letošnji številki Aluminija nam predsednik Uprave Marko Drobnič pripoveduje o tem, kako nam gre in kaj nas čaka v naslednjem obdobju.

Približujemo se koncu leta. Kako nam gre?

Če bi zapisal, da nam gre dobro, bi se ob pogledu na doseženi poslovni rezultat marsikdo cinično nasmehnil. Če bi dejal, da smo slabi, bi s tem zanemaril in negiral vse pomembne dosežke, ki so posledica trdega dela in sposobnosti naših sodelavcev. Pomembno je, da smo še vedno tukaj in da vztrajamo!

Se lahko že napove vsaj približen poslovni rezultat?

Leto bomo zaključili z okrog 12 milijoni evrov izgube iz poslovanja.

Kaj je tisto, kar bi morali izpostaviti kot dobro v letu 2013?

Predvsem uresničevanje ciljev, ki smo si jih jasno zastavili s strategijo prestrukturiranja z inovativnostjo, in to tako na področju izdelkov kot tudi storitev. Če naših programov ne bi začeli spreminjati, načrtovati in že dodajati tudi novih – tako diferenciranih kot interdisciplinarnih – in če se ne bi aktivno lotili izvedbe storitev zunaj skupine Talum, bi bila izgu-

ba iz poslovanja bistveno višja ali pa nas ne bi bilo več.

Smo z rezultati lahko zadovoljni? Smo sami naredili vse, kar smo lahko?

Vedno lahko naredimo še več. To bo tudi potrebno, če se bomo želeli prilagoditi stanju v panogi in poslovnem okolju, v katerem delujemo. S tistim, na kar imamo vpliv sami, pa smo naredili kar veliko, lahko neskromno ocenim.

Imamo še kakšne rezerve?

Vsekakor. Najprej pri oskrbi z energijo. Pogoje za naslednji dve leti nam je uspelo izboljšati za 8 milijonov evrov in sedaj, ko je borzna cena energije ugodna, si jo poskušamo zagotoviti za obdobje do leta 2018. Naslednje leto bomo izpeljali stroškovne in racionalizacijske ukrepe. Ocenjujemo, da bo prihranek v višini nadaljnjih 8 milijonov evrov. Povečali bomo obseg proizvodnje programov rondelic, izparilnikov in ulitkov, kjer dosegamo visoke dodane vrednosti. Poskušali bomo preseči premije livarniških proizvodov, ki so bile že letos višje kot lani. Obseg storitev na

zunanjem trgu moramo še naprej vztrajno povečevati. Zgolj vse te uresničene aktivnosti ali – če hočeš – »rezerve« nam bodo ob trenutnih cenah aluminija na Londonski borzi kovin omogočile nadaljnji obstoj.

Govorimo o novem stanju, ki ga je prinesla kriza. O kateri krizi pravzaprav govorimo?

O krizi, ki je bila posledica stagnacije trgov, padca borznih cen kovin, bančnega krča, prezadolženosti podjetij in še česa, ne želim več govoriti. To, kar imamo, je novo stanje in temu se je treba prilagoditi. Kdor se ne bo, bo pokleknil. Mnogi so že.

Še vedno velja, da bi nam ugodnejše poslovne razmere veliko pomagale. Ali lahko pri zagotavljanju ustrežnejšega okolja, v katerem bomo lahko bolj konkurenčni, še računamo na državo?

Neposrednih in posrednih učinkov poslovanja Taluma na državo oziroma državna podjetja je za več kot 100 milijonov evrov, in to z vidika davkov in prispevkov, ki jih plačujemo, zaposlenosti, ustvarjanja prihodkov prek naših

dobaviteljev, kupcev in ne nazadnje tudi naše družbene odgovornosti. Naj vprašanje obrnem drugače: Ali niso to dovolj veliki razlogi, da bi morala država računati na Talum?!

Ali se brez posredovanja države pri ceni električne energije sploh lahko prilagodimo krizi brez velikih sprememb ali celo rezov?

V vsakem primeru je področje prispevkov in dajatev, s katerimi je borzna cena električne energije »nadzidana«, pristojnost resornih ministrstev, vlade, države. Tukaj bomo v Sloveniji morali – po zgledu drugih držav članic EU – sprejeti sistemske ukrepe za zagotavljanje konkurenčnega okolja v energijsko intenzivnih panogah. Sami lahko z uresničevanjem strategije v določeni meri ublažimo takšne pogoje, kar nam tudi že uspeva, v celoti pa jih ne moremo eliminirati.

Slovenija je menda edina država v EU, ki bo še naslednje leto v recesiji. Kaj to pomeni za Talum?

Nič obetavnega. Ne samo za Talum, ampak za delovanje celotnega gospodarstva. Padec boni-

»To, kar imamo, je novo stanje in temu se je treba prilagoditi.«

»Vedno lahko naredimo še več.«

tetne ocene države prepoznavajo naši kupci in dobavitelji, ki jih že sedaj s težavo prepričujemo, da le ni vse tako črno, kot se morda zdi. Posledica navedenega dejstva so zahteve naših partnerjev po predplačilih ali garancijah, ki jih do sedaj niso zahtevali. To nam poslabšuje likvidnost in zmanjšuje kreditno izpostavljenost pri že tako slabo stoječih bankah, pri katerih se pogoji iz leta v leto poslabšujejo. Spirala se torej vrti navzdol. Zadnji vladni sprejeti ukrepi sicer vlivajo upanje na izboljšanje stanja in s tem tudi poslovnega okolja. Še vedno pa pogrešam izvajanje državne industrijske strategije, ki smo jo zapisali v nacionalnem dokumentu. Predvsem v smeri zagotavljanja konkurenčnega poslovnega okolja za delovanje industrije, ki ima za Slovenijo izjemen pomen in ki je potem lahko osnova za njeno nadaljnjo rast in razvoj.

Lahko kaj več poveš o posameznih odvisnih družbah, njihovem razvoju in predvsem rezultatih v novih razmerah?

Vse družbe skupine Talum imajo s strategijo prestrukturiranja jasno zastavljene cilje. Aktivnosti za uresničevanje ciljev so povezane

s prodajo, razvojem, proizvodnjo, okoljem, varnostjo, organizacijo in ekonomiko programov. Če bi želel o vsaki zapisati rezultate, bi bila ena številka Aluminija premalo. Večina družb te cilje uresničuje, ene bolje, druge malo manj dobro, posamezne jih celo presejajo, imamo pa tudi družbe, ki zastavljenih ciljev trenutno ne dosegajo. Uresničevanje ciljev vsako četrletje pregledamo z direktorji, ugotovitve pa – predpostavljam – prenesejo vsi direktorji vsem svojim sodelavcem.

Bodo v prihodnosti na tem področju (d. o. o.-ji) nastale kakšne spremembe? (V Revitalu se menda že dogajajo.)

Tam, kjer ocenjujemo, da z aktivnostmi ne dosegamo ciljev, zapisanih v strategiji, bomo spremembe izpeljali. Vse družbe skupine morajo doseči pozitiven rezultat iz poslovanja. Za tiste, ki ga ne bodo, bo treba naslednje leto sprejeti odločitve o spremenjenem obsegu poslovanja.

V Talumu imamo svojo smer in pot, ki je nedvomno prava. Se torej v letu 2014, ko, mimogrede, praznujemo 60-letnico proizvodnje, nimamo česa bati?

Strah zagotovo občuti vsak izmed nas, saj je naše poslovanje glede na trenutni poslovni rezultat ogroženo. Pomembno pa je dejstvo, da smo prepoznali, od kod pretijo nevarnosti, in zato sprejeli ukrepe, da jih eliminiramo. Aktivnosti, ki so vezane na strateške smernice prestrukturiranja z inovativnostjo, dajejo rezultate. Zato je ta strah obvladljiv, in prav to je dober signal za naprej. Tudi v naslednjem, prazničnem letu.

Kaj lahko pričakujemo naslednje leto? Bomo stali in obstali?

Ne želim idealizirati. Pričakujem garanje za preživetje, trdo delo in hkrati vztrajanje v smeri in na poti, ki smo si jo zadali. Če bo vsak izmed nas prispeval tisto, kar se od njega pričakuje, bomo zagotovo obstali!

Prihaja novo leto. Nam lahko zaupaš, kje boš praznoval?

Doma, v krogu tistih, ki jim med letom zaradi obveznosti posvečam premalo časa in pozornosti, pa mi vseeno stojijo ob strani. Prav je, da smo v teh prazničnih dneh skupaj.

Hvala za odgovore. □

»Ne želim idealizirati. Pričakujem garanje za preživetje, trdo delo in hkrati vztrajanje v smeri in na poti, ki smo si jo zadali.«

V decembru zapuščajo Talum

DANICA HRNČIČ

FOTO: DARKO FERLINC

Predsednik Uprave Marko Drobnič je na srečanje povabil sodelavce, ki jim konec decembra preneha pogodba o zaposlitvi zaradi starostne upokojitve ali pa gredo za nekaj časa do upokojitve na Zavod RS za zaposlovanje. Predsedniku so se pridružili še član Uprave in direktorji družb, iz katerih prihajajo ti sodelavci. Zahvalili so se jim za njihovo delo in dosežke ter jim zaželeli veliko zdravja, sreče, novih izzivov ter jih povabili, naj nas obiščejo, če jim bo čas dopuščal.

Srečanje je potekalo v prijetnem in sproščenem vzdušju ter obujanju spominov, ki se jih je pri dolgoletnem delu v Talumu nabralo veliko. □

Darko Ferlinc	Talum d. d.
Milan Hadler	Talum Aluminij
Vincenc Horvat	Talum Aluminij
Marko Jurilj	Talum Aluminij
Emil Munda	Talum Livarna
Franc Lendero	Talum Livarna
Miroslav Dobič	Talum Servis in inženiring
Irena Kralj	Talum Servis in inženiring
Drago Dugolin	Talum Servis in inženiring
Vladimir Meško	Talum Servis in inženiring
Milan Belšak	Revital
Franc Sever	Talum Livarna
Maks Plohl	Talum Aluminij
Franc Visenjak	Talum d. d.
Stanislav Perger	Revital

Odhajajoče sodelavce je sprejel predsednik Uprave Marko Drobnič

Novi člani Nadzornega sveta Talum

DANICA HRNČIČ

Na skupščini družbe Talum dne 10. decembra 2013, so družbeniki družbe Talum d. d. izvolili nove člane Nadzornega sveta in imenovali revizorja računovodskih izkazov za poslovno leto 2013. Vodenje poslov družbe bodo v naslednjem štiriletнем mandat-

nem obdobju nadzorovali: Jurij Klančnik, Ivan Malešič, Milan Jevšenak in Duško Kos. Gre za nadzornike, ki jih izvoli skupščina družbe in izvajajo svoje pristojnosti skupaj s članoma nadzornega sveta, ki ju izvoli Svet delavcev družbe.

Poslovanje družbe in računovodske izkaze tekočega poslovnega leta bo revidirala revizijska družba Constantia plus d. o. o. iz Ljubljane.

Ustanovna seja Nadzornega sveta je bila 12. decembra 2013. Na njej so izvoljeni člani nadzornega sve-

ta izvolili Jurija Klančnika za predsednika in Ivana Malešiča za namestnika predsednika sveta. □

Naredili vse, kar smo zmogli in znali

FOTO: SRDAN MOHORIČ
DARKO FERLINC

Brigita Ačimovič

direktorica družbe Revital

Revital je sicer stara hčerinska družba, a se pri mnogih vsebinah skoraj rojeva na novo. Leto 2013 je prineslo kar nekaj sprememb, zastavljene so bile drugačne poti dela, kar je bilo včasih tudi nekoliko boleče. Ob tem nam še posebej na področju vrtnarstva, ki je popolnoma odvisno od zunanje trga, tudi upad bruto družbenega proizvoda in posledično precejšnje zmanjšanje kupne moči nista bila naklonjena. Kljub temu bomo letos prodali za najmanj 5 odstotkov več kot lani. A vse to ni bilo in ne bo dovolj, da se Revital izvleče iz negativnega poslovnega rezultata. Potrebne so korenitejšje spremembe. Tako bomo v letu, ki prihaja, z novimi pristopi, z drugačno organiziranostjo, s še poglobljenim iskanjem novih kupcev ter odjemalcev naših storitev poskušali izkoristiti zadnjo priložnost. Dokazati predvsem sebi, da znamo in da zmoremo. Srečno!

Zvone Banko

vodja strateške komercialne

Komentar in voščilo ob koncu leta

Leto je naokoli in spet se oziramo nazaj ter seštevamo rezultate, poslovne in – mogoče pomembnejše – tiste, ki so del našega vsakdana.

Kako komentirati sadove preteklega obdobja na področju prodaje in nabave? Smo bili uspešni, neuspešni ali zgolj povprečni?

Obseg prodaje je krepko presegel 135.000 ton in je največji od leta

2008. Dosežene prodajne premije so rekordno visoke, naši kupci pa so kljub temu zadovoljni s Talumovim servisom in ponudbo.

Doseženi rezultati niso naključni. Zanje je bilo potrebnega veliko truda in znanja posameznikov na vseh področjih, od nabave, proizvodnje, logistike, kontrole in vzdrževanja do strokovne podpore in še kje.

Vsem sodelavcem v Talumu želim veliko zadovoljstva. Naj vsaj tako ostane še v naslednjih letih.

Tomaž Godicelj

direktor družbe Talum Rondelice

2013 in 2014 – leti razvojnih projektov v družbi Talum Rondelice

Leto 2013 je bilo za odvisno družbo Talum Rondelice zelo uspešno. Proizvedli in prodali smo rekordno količino rondelic oziroma za 25 odstotkov več kot leto prej. Skupna proizvodnja ozkega traku in rondelic bo tako preseгла 77.000 ton. Posebej nas veseli dejstvo, da se je prodaja rondelic z višjo dodano vrednostjo skoraj podvojila. Kljub rekordni proizvodnji in prodaji pa se bomo zaposleni v naši odvisni družbi letošnjega leta verjetno bolj spominjali po razvojnih in investicijskih projektih, ki smo jih zaključili ali pa so v zaključni fazi. Za leto 2014 ostajamo zmerni optimisti. Situacija na tržišču za rondelice se je v Evropi in svetu v zadnjem četrletju letošnjega leta nekoliko umirila, zato smo v napovedih za prvo polovico leta 2014 bolj previdni. Cilj, da v letu 2014 proizvedemo in prodamo

10 odstotkov več rondelic kot letos, je glede na trenutno zatišje na trgu zelo ambiciozen. Z dodatnimi tržnimi aktivnostmi na trgih, ki do sedaj še niso bili naši tradicionalni, bomo poskušali cilj prodaje tudi realizirati.

Ob tej priliki se želim zahvaliti vsem sodelavcem v odvisni družbi Talum Rondelice in drugim sodelavcem v Talumu, ki so s svojim prizadevnim delom prispevali k realizaciji plana proizvodnje in prodaje rondelic v letu 2013. Ko poteka izvedba projekta širitve obstoječe hale in izgradnje novega dimovodnega kanala z vertikalnim dimnikom, se večina tekočega aluminija za potrebe Rondelic pripravlja v odvisni družbi Talum Livarna. Z njihovo pomočjo smo obseg proizvodnje in prodaje ohranili na predvideni ravni, zato se jim ob tej priložnosti še enkrat zahvaljujem.

Svojim sodelavcem in vsem zaposlenim v skupini Talum želim veliko sreče, zdravja in veselih trenutkov v letu 2014.

Mag. Mihael Hameršak

direktor družbe Talum Servis in inženiring

V letu 2013 izpolnjeni vsi ključni cilji družbe

Tretje leto poslovanja družbe Talum Servis in inženiring se približuje koncu. Ugotavljam, da je bilo leto 2013 za našo družbo uspešno tako s poslovnega vidika, saj poslujemo z dobičkom, prihodki pa so večji od načrtovanih, kakor tudi z razvojnega vidika, saj nam je uspelo ustvariti prihodke na nemalo razvojnih projektih. Izpolnili smo tudi ključne

cilje iz strategije; eden izmed njih je tudi povečevanje prodaje naših storitev in proizvodov kupcem zunaj skupine Talum. V letu, ki se izteka, bomo skupaj ustvarili za skoraj 13 milijonov evrov prihodkov, od tega približno 23 odstotkov zunaj skupine Talum. Ne samo, da smo izpolnili cilj povečanja prodaje zunaj skupine, naše delovanje je tudi globalno. V iztekajočem se letu smo tako ustvarjali prihodke na treh kontinentih, kar je ob dejstvu, da smo do leta 2011 delovali izključno v Talumu, dosežek, ki se nam ga ni treba sramovati.

Za vsemi navedenimi rezultati stojijo ljudje, naši sodelavci tako iz družbe Talum Servis in inženiring in podpornih služb v obvladujoči družbi Talum, d. d., kakor tudi marsikateri sodelavec iz sestrskih družb skupine Talum. Ne smemo pa pozabiti na naše partnerje zunaj skupine Talum, ki nam zagotavljajo podporo na tistih področjih, na katerih sami nimamo dovolj virov, nismo ustrezno opremljeni ali pa nam manjka znanja in izkušenj.

Za požrtvovalno delo v letu 2013 se želim zahvaliti vsem sodelavcem v skupini Talum, ki so kakor koli prispevali k uresničitvi zastavljenih ciljev, še zlasti sodelavcem v družbi Talum Servis in inženiring.

Prihajajoče leto 2014 bo za našo družbo tako s poslovnega vidika kakor z vidika izpolnjevanja zastavljenih ciljev izjemen izziv. Vsi vemo, da poslovno okolje, v katerem delujemo, v danem trenutku ni naklonjeno povečevanju prodaje, trgi, na katere gravitiramo, so zasičeni – tudi zaradi močne konkurence z vzhoda, tem državam pa se je letos pridružila še Hrvaška. Povečan pritisk na re-

Brigita Ačimovič

Zvone Banko

Tomaž Godicej

Mag. Mihael Hameršak

Dr. Marko Homšak

Mag. Karmen Jošt

zultat naše družbe pomenijo tudi sprejeti varčevalni ukrepi v skupini Talum, ki so za naš obstoj in nadaljnji razvoj nujni. Da bomo uspešni tudi v prihajajočem letu, bomo morali naprej po poti prestrukturiranja, kar pomeni, da bomo na trgu morali biti še bolj aktivni, iznajdljivi, prilagodljivi, naše storitve pa bodo morale biti kakovostnejše in konkurenčnejše. Ne dvomim, skupaj bomo zmogli, kar smo že mnogokrat dokazali.

V prihajajočem letu 2014 želim vsem zaposlenim skupine Talum, zlasti pa sodelavcem družbe Talum Servis in inženiring veliko uspehov, zdravja in osebne sreče.

Dr. Marko Homšak

direktor družbe Talum Inštitut

Talum Inštitut – uspešno leto 2013

Približuje se konec poslovnega leta. Na sklepe, ugotovitve, analize bo treba še nekoliko počakati, pa vendar lahko naredimo prvo oceno uspešnosti.

Do konca leta 2013 bo realizirani obseg storitev – prevzemne kontrole, laboratorijskih določitev, spektroskopije, mehanskih preiskav – takšen, da bodo izpolnjeni in tudi preseženi zastavljeni plani. Dejavnost podjetja je večinoma prilagojena potrebam skupine Talum. Nikakor pa ni zanemarljiv delež tistih storitev, ki smo ga opravili za obstoječe in predvsem nove kupce zunaj skupine Talum; ta delež je najvišji od vseh doslej. Svoje storitve smo predstavili na hrvaškem in srbskem trgu, hkrati pa so bili nekateri predstavniki s teh tržišč na primerjalnem testiranju pri nas. Če pri tem upoštevamo še zelo otežene razmere na slovenskem trgu, predvsem za industrijo, ki so ji naše storitve namenjene, potem smo z doseženim lahko zadovoljni. Novi osvojeni akreditirani postopki nam omogočajo dodatno ponudbo storitev in znanja.

Pri delu preizkušamo nove načine in pristope z veliko mero energije, timskega dela, z ustvarjanjem razmer. Vse to nam bo omogočalo ustrezen odziv na izzive in prepoznavanje priložnosti – torej želimo biti ne samo

odprti in pripravljeni na sodelovanje, pač pa tudi ustvarjalni in podjetni. Verjamem, da nam bo uspelo, saj skupaj zmoremo skoraj vse.

Naj ob koncu leta vsem sodelavcem iz prevzemne kontrole in laboratorija izrečem iskrena hvala za vloženo energijo in prispevek k skupnemu doseganju ciljev ter zaželim mirne božično-novoletne praznike, v novem letu pa zdravja in novih uspehov.

Mag. Karmen Jošt

vodja službe Sistemi upravljanja

Leto recertifikacijskih presoj

Iztekaajoče se leto so zaznamovale tudi recertifikacijske presoje vseh sistemov vodenja: kakovosti, ravnanja z okoljem ter varnosti in zdravja pri delu. To pomeni, da smo podaljšali veljavnost pridobljenih certifikatov za naslednja tri leta, vendar le ob predpostavki, da bomo sisteme še naprej uspešno vzdrževali, izvajali in izboljševali.

Ob vseh stalnih nalogah smo v letošnjem letu sodelovali pri testiranju in pripravi informacijskega sistema za dokumentacijo in kazalnike uspešnosti, pripravili smo vloge za pridobitev okoljevarstvenih dovoljenj za vsa nova podjetja, podaljšali veljavnost dovoljenja za delo na področju varnosti pri delu, organizirali preglede vseh rezervoarjev v skupini, opravili storitve tudi za naročnike zunaj skupine Talum ... Seveda pa ne manjka izzivov tudi za prihajajoče leto 2014, za katero smo si že določili nekaj ključnih aktivnosti: vzpostavljanje modela vitke proizvodnje, redefiniranje sistema odpadkov, informatizacija okoljskih kazalnikov, priprava katalogov osebne varovalne opreme in vzpostavitev sistema eksplozijske ogroženosti.

Ob koncu leta se želim zahvaliti sodelavcem tako naše službe kakor tudi vsem drugim sodelavcem v skupini Talum, ki s svojim sodelovanjem, skrbnostjo in inovativnostjo prispevajo k doseganju naših, Talumovih skupnih ciljev, in jim v prihajajočem letu zaželeto veliko osebno sreče in poslovnih uspehov.

Brane Kožuh

Marjan Krošl

Nataša Ličen Turk

Milica Pišek

Mag. Avgust Šibila

Mag. Dragan Mikša

Brane Kožuh

direktor družbe Talum Izparilniki

Hladilniška industrija v Evropi je pod velikim pritiskom. Poraba hladilnikov zaradi gospodarske krize bolj ali manj stagnira, evropskim proizvajalcem pa vedno bolj konkurirajo proizvajalci iz Turčije in Azije. Na vstop na evropski trg se pripravlja tudi največji azijski proizvajalec s Kitajske. Težava je v tem, da so uvoženi hladilniki cenejši od evropskih in dovolj kakovostni za povprečnega kupca. Kljub temu smo s prodajnimi rezultati zadovoljni, saj bomo zastavljeni plan dosegli.

Razvoj drugih proizvodov, ki so izdelani na osnovi naše tehnologije *roll bond*, počasi kaže prve rezultate. Po izkušnjah z vzorci so kupci začeli naročati manjše serije, ki jih vgrajujejo v svoje izdelke in jih testirajo pri končnih kupcih. Nadejamo se, da bo na trgu vedno več izdelkov, ki bodo imeli vgrajene naše izdelke.

Tudi v programu Storal se lahko pohvalimo z večjim obsegom opravljenega dela. S tem uresničujemo strategijo, da poskušamo v prvem koraku pridobiti čim več storitev v Talumovi industrijski coni, v drugi fazi pa seveda tudi zunaj nje.

Svojim sodelavcem se za kakovostno in predvsem pri novih proizvodih inovativno delo iskreno zahvaljujem, saj smo pokazali, da zmoremo izdelati in opravljati že bolj kompleksne dele in storitve. Cilje za leto 2014 smo si v družbi Talum Izparilniki spet postavili visoko. Dosegli jih bomo le s trdim in vztrajnim delom vseh zaposlenih. Vsem svojim sodelavcem želim v novem letu veliko delovnih uspehov in zadovoljstva pri delu. Enako jim želim tudi v osebnem življenju, predvsem pa obilo sreče in zdravja.

Marjan Krošl

direktor družbe Talum Livarna

Družba Talum Livarna v letu 2013

O gospodarskih in drugih razmerah, ki krojijo pogoje za poslovanje naše skupine, je bilo že veliko zapisanega. Čas, ki ga živimo, pač ni naklonjen marsičemu, tudi pri-

marni proizvodnji aluminija v našem okolju ne. V takšnih razmerah ne preostane drugega kot poiskati in izkoristiti priložnosti za izboljšanje poslovanja znotraj ali zunaj obstoječega procesa, kar smo bolj ali manj uspešno počeli v letu 2013.

V družbi Talum Livarna smo v zadnjih letih pravzaprav izoblikovali dve ločeni poslovni področji. Že tradicionalnemu ulivanju in trženju polproizvodov iz elektroliznega aluminija smo dodali področje predelave odpadnega aluminija. Pred leti sta bili zgodbi veliko bolj prepleteni kot danes, ko poskušamo surovinski osnovi za obe vrsti proizvodnje popolnoma ločiti, ker so tudi okviri za poslovanje na vsakem področju precej različni.

Primarnih drogov in livarskih zlitin, proizvedenih iz elektroliznega aluminija, delno pa tudi iz procesnega aluminija v lasti kupcev in čistega odpadnega aluminija (drogovi), bomo letos proizvedli v načrtovanem obsegu, dosegli pa smo precej višje prodajne premije od predvidenih. Trg je na nizko ceno aluminija reagiral z višjimi premijami, sicer ne v enakih deležih, a priložnost smo seveda izkoristili. Proizvodnja obeh proizvodov je potekala dokaj nemoteno, večjo težavo je povzročila ponovna potreba po sanaciji obzidave dna dvokomorne peči v proizvodnji drogov, kar smo v tem letu izvedli kar dvakrat. V proizvodnji širokega traku poskušamo zapolniti proizvodne kapacitete. Realizacija proizvodnje bo dosegla plan, tudi kakovost traku se je v splošnem močno izboljšala, žal pa za Impol kakovost za proizvodnjo zelo tankih folij občasno ni zadovoljiva, zato iščemo nove rešitve za uporabo traku.

Livarske zlitine na osnovi odpadnega aluminija so področje, ki je v zadnjem letu ali dveh doživelo največje spremembe. Uspelo nam je povečati proizvodnjo in prodajo, povečati nakup odpadnega aluminija in z njim nadomestiti elektrolizni aluminij ter popolnoma zamenjati strukturo zlitin v prid konkurenčnejšim. Uspeh je še večji, ker na trgu primanjkuje ustreznih surovin za proizvodnjo, ponudba zlitin pa presega povpraševanje. In povpraševanje je zaradi moči nemške avtomobilske industrije v kriznih časih krep-

ko le v Nemčiji, na ta trg pa smo usmerjeni proizvajalci iz celotne Evrope.

Kolegom v družbi Talum Rondelice letos še dodatno pomagamo pri oskrbi s tekočim aluminijem. Pretaljujemo tehnološki izmet in čistimo ter legiramo elektrolizni aluminij, kar je že večkrat pomagalo pri doseganju rekordne mesečne proizvodnje rondic in zagotavlja nemoteno oskrbo kupcem kljub investicijskim delom v proizvodnji ozkega traku.

Naj še spomnim, da nam je Nemark, naš kupec in vodilni proizvajalec zahtevnih komponent za avtomobilsko industrijo, za kakovost proizvodov, servis in stroškovno uspešnost na področju livarskih zlitin drugič zapored podelil nagrado za odličnost.

Poslovanje družbe je v tem letu preseglo pričakovanja in verjamem, da se bo ta trend nadaljeval tudi v prihajajočem letu. Za uspehe gre zahvala vsem sodelavcem v družbi. Ob tem jim želim vse dobro v novem letu, enako pa tudi vsem sodelavcem v skupini in drugim bralcem tega zapisa.

Nataša Ličen Turk

vodja Računovodstva

Ob koncu tega leta, ki je bilo zame zelo posebno, bi se rada najožjim sodelavcem v Računovodstvu in finančah zahvalila za vso pomoč in sodelovanje. V prihajajočih prazničnih dneh jim želim veliko mero topline, notranjega zadovoljstva in zdravja, predvsem pa, da si vzamejo čas zase in za svoje najdražje. Enake želje namenjam tudi vsem drugim sodelavcem, s katerimi delimo skupno usodo znotraj ograje, pa tudi tistim, ki sicer v teh dneh ne hodijo več po naših hodnikih, so pa na nas pustili velik pečat.

Milica Pišek

vodja Informatike

Izteka se za nas naporno leto, pred nami pa je novo, polno izzivov. Vsekakor smo v Informatiki pripravljeni nanje, vendar jih lahko samo skupaj z vami uspešno realiziramo. Pred nami je namreč izvedba strateškega projekta

Prenova poslovno-informacijskega sistema v Talumu. Obsežnost in kompleksnost tega projekta nakazuje tudi dejstvo, da vsebuje 11 podprojektov. Zato bo potrebna veliko medsebojnega sodelovanja in predvsem odgovornosti do zastavljenih nalog. V tem trenutku sta v intenzivni fazi uvažanja dva podprojekta, STP rondice ter Kadri in plače.

V fazi realizacije je tudi uvedba dokumentacijskega sistema, katerega cilj je postopen prehod v brezpapirno poslovanje. Uvajajo se štirje moduli, in sicer vhodno-izhodna pošta, likvidacija vhodnih računov, spremljanje pogodb in ISO-dokumentacija. Končni cilj je popolna integracija z uvedenim novim informacijskim sistemom Infor LN.

Seveda smo v iztekajočem se letu izvedli tudi številne druge naloge. Naj navedem samo nekaj večjih: implementirali smo nov poštni strežnik Exchange 2010, nadgradili centralno omrežje LAN na 10 G Ethernet, razvili smo sistem za učinkovito poslovno poročanje, ki temelji na sodobni vizualizaciji in najsodobnejši tehnologiji poslovne inteligence, po odpovedi zunanjega izvajalca smo v zelo kratkem času Talumovo internetno stran prenesli v naše okolje in postali njeni skrbniki, rešili smo približno 1800 različnih zahtevkov vas uporabnikov ...

Na koncu še enkrat čestitke sodelavcem, ki so prejeli bronasto priznanje naj inovacije Podravja za leto 2012 v podravski regiji za uporabo inovativne informacijske podpore pri projektu OptimAl – optimiranje proizvodnje in razvoja ulitkov.

Iskrena hvala sodelavcem za skupno uspešno premagovanje izzivov, vsem pa želim, naj bo prihajajoče leto leto modrih odločitev ter pozitivnih dejanj. Srečno 2014!

Mag. Avgust Šibila

vodja Strateškega razvoja

Talumova strategija: postati podjetje prihodnosti

V obdobju 2014–2020 bo EU v okviru programa Obzorje za raziskovalno delo namenila okoli 80 milijard evrov kot podporo razvo-

ju znanosti in razvojnim prizadevanjem v podjetjih. EU zasleduje tri prioritete: odlično znanost, vodilno industrijo in odziv na družbene izzive. Na področju znanosti bo največ pozornosti posvečene razvoju talentov in vzpostavljanju raziskovalne infrastrukture. EU želi biti vodilna na področju razvoja nanotehnologije, naprednih materialov, biotehnologije, fotonike in informacijsko-komunikacijske tehnologije. Družbeni izzivi, na katere se bo EU odzvala, so zdravje, varna prehrana, zanesljiva, čista in učinkovita energija, pameten in okolju prijazen promet, varna družba, znanost za družbo in širjenje odličnosti ter udeležbe.

Kako se s temi izzivi sooča naše podjetje?

Smer razvoja podjetja je v Strategiji za prestrukturiranje do leta 2015 jasno začrtana. Povečujemo obseg proizvodnje na področjih, na katerih zaznavamo tržne priložnosti in imamo vzpostavljeno osnovno infrastrukturo in znanje (rondelice, ulitki). Na teh področjih intenziviramo raziskovalno delo, predvsem v smeri razvoja novih zlitin za doseganje boljših mehanskih lastnosti in razvoja novih tehnoloških rešitev za povečanje produktivnosti. Vstopiti želimo tudi na področja, ki predstavljajo smiselno nadaljevanje proizvodne verige v smeri povečevanja dodane vrednosti (rondelice za tehnične dele, proizvodnja tehničnih delov). Dolgoročno se verjetno ne bomo mogli izogniti vstopu na področje visokotlačnega litja aluminija in seveda tudi ne razvoju gravitacijskega in nizkotlačnega litja. Razvoj različnih proizvodov na osnovi tehnologije *roll bond* je priložnost, ki je prav tako ne smemo prezreti. Razvojna prizadevanja morajo biti usmerjena navznoter, kjer zaznavamo tržne priložnosti in imamo vzpostavljeno osnovno infrastrukturo in znanje, in tudi navzven kot odziv na družbene izzive, kot so npr. potreba po naprednih materialih in tehnologijah, pameten in okolju prijazen promet, čista in učinkovita energija itd. Raziskovalno-razvojne prioritete morajo biti jasne, stopnja identifikacije s cilji izjemno visoka. Razvojno-raziskovalno delo nujno ne rodi sadov v kratkem času, se pa od prvega trenut-

ka naprej povečuje obseg znanja in vedenja kot temelj našega prihodnjega razvoja.

Ko govorimo o razvojno-raziskovalnih prizadevanjih v Talumu, ne smemo pozabiti na razvojni center RC Simit, ki vstopa v četrto leto delovanja. Letos smo zaščitili dva patenta, ustanovljamo dve spin-off podjetji. Neto vrednost sofinanciranja raziskovalne opreme in dela raziskovalcev bo v celotnem obdobju znašala skoraj 6 milijonov evrov. Aktivnostim v letu 2014 bo treba posvetiti dodatno pozornost, saj nas konec prihajajočega leta čaka presoja skladnosti zapisanih ciljev in dejanskih dosežkov, kar bo ključnega pomena za uspešnost celotnega projekta.

Pred dnevi sem se srečal z visokim uradnikom evropskega direktorata za raziskave in inovacije. Na kratko sem mu predstavil Talum, našo proizvodnjo, težave in načrte. Povedal mi je, da se v okviru programa Industrial Leadership ukvarja s podjetji prihodnosti. Odgovoril sem mu, da je potem njegovo področje dela kot na kožo pisano nam, ker je ravno to naš cilj – *postati podjetje prihodnosti*.

Vsem, ki ste s svojim prizadevnim delom prispevali svoj delež k skupnim dosežkom na razvojnem področju v iztekajočem se letu, se iskreno zahvaljujem. Vsem talumovcem, v podjetju in zunaj njega, pa želim, da se jim v letu 2014 izpolnijo vse želje, posebej tiste, povezane z zdravjem, srečo in uspešnostjo našega podjetja.

Mag. Dragan Mikša

direktor družbe Talum Aluminij

Na letošnje rezultate smo lahko v družbi Talum Aluminij ponosni in z njimi zadovoljni. Najnižja specifična poraba električne energije na tono aluminija, najboljši izkoristki električne energije doslej, uspešno izvedeno pečenje katodnih blokov v 50 komorah, predelava 1000 ton kopeli, predelava bimetalov in ogljikovih ostankov, pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja ... so stvari, na katere smo lahko upravičeno ponosni. Na žalost pa nimamo vpliva na nizko borzno ceno aluminija in rezultati so temu primerni.

Darja Vodusek Vtič

Iztok Trafela

Mirko Veselič

Vendar »upamo si« dovolj in lahko z optimizmom zremo v prihodnost.

Ob koncu leta 2013 sem hvaležen vsem, ki ste pomagali ustvarjati letošnje rezultate. Prepričan sem, da smo naredili vse, kar smo v tem času zmogli in znali.

Pred nami je novo obdobje. Najzahtevnejše doslej. Nepredvidljivo. Obdobje, v katerem se pričakuje več sodelovanja in povezovanja. Obdobje, v katerem se pričakuje, da bomo drug drugemu pomagali po svojih najboljših močeh. Ljudje še nikoli nismo bili tako soodvisni drug od drugega kot sedaj. Krize, v kateri se je znašel svet, ni mogoče rešiti ne enostavno, ne hitro, ne samo posa-

mezniki. Vsak nosi svoj del odgovornosti za boljši jutri, za sebe, za svojo družino, za naš Talum. Zagotovo nam bo uspelo.

Darja Vodusek Vtič

vodja Kadrovske službe

Ob koncu leta se običajno oziramo nazaj in delamo preglede zastavljenih ciljev. Ob tem je zelo pomembno, da znamo biti pozitivno usmerjeni v prihodnost. Samo pozitivna energija z veliko mero medsebojnega sodelovanja, razumevanja in odprtosti nam bo pomagala, da bomo v prihodnje še bolj uspešni pri doseganju zastavljenih ciljev in premagovanju ovir.

Sodelavci Kadrovske službe vam želimo srečno leto 2014, veliko miru, strpnosti in medsebojnega razumevanja tako v delovnem okolju kot v zasebnem življenju.

Iztok Trafela

direktor družbe Vargas-Al

Tudi v 2014 bomo poskrbeli za vaše/naše premoženje

V dneh, ko vsi hitimo in urejamo še zadnje nedokončane zadeve v odhajajočem letu 2013, smo z mislimi tudi že v prihajajočem letu 2014. Tudi v Vargas-Alu analiziramo, kaj smo v tem letu dosegli, pogledali smo tudi malce nazaj, saj smo letos praznovali 20 let obstoja, predvsem pa nas zanima, kako bo v prihajajočem letu: ali bo uspešno, ali bomo lahko na koncu zadovoljni? Prepričani smo in verjamemo, da ja, in temu primerno si zastavljamo tudi cilje ter aktivnosti za leto 2014.

V Vargas-Alu se zavedamo, da smo v letu 2013 tudi s svojim deležem prispevali k uspešnemu poslovanju skupine Talum. Še bolj smo zakorakali na trg s storitvijo varovanja javnih prireditev, nato pa v sredini leta še z novo dejavnostjo, z montažo in servisiranjem opreme za tehnično varovanje. S storitvami, ki jih ponujamo in opravljamo na področju požarne varnosti in fizično-tehničnega varovanja, zaposleni v Vargas-Alu tako težimo k cilju iz strategije, da bi konec leta 2015 ustvarili na

zunanjih trgih 50 % prihodkov. Za to imamo potrebna strokovna znanja in licence, s katerimi bomo tudi v prihajajočem letu poskrbeli, da bo vaše oziroma naše premoženje varno.

V imenu vseh zaposlenih v družbi Vargas-Al, vam v prihajajočem letu želim vse dobro z našim sloganom: »Ko nam za premoženje ni vseeno« – srečno 2014.

Mirko Veselič

direktor družbe Talum Ulitki

Vsakodnevne spremembe in uresničitev pričakovanih naših kupcev so standard za naše delovanje

Osnova za stroškovno učinkovitost ter dolgoročni razvoj in širitev proizvodnje ulitkov so predvsem inovativnost ter dobre rešitve pri razvoju ulitkov in proizvodnih procesov.

S starimi projekti, ki še vedno potekajo (ohišja črpalk Bosch CPN5), in z novimi posli, pridobljenimi v drugi polovici leta 2013, bomo v letu 2014 povečali blagovno proizvodnjo in promet od prodaje za več kot 100 odstotkov glede na leto 2013. Proizvodnja bo večja za kupce Porsche, Bosch TT, KTM. V šestih mesecih bomo zaposlili 24 novih sodelavk in sodelavcev. V procesno infrastrukturo smo investirali več kot 1,5 milijona evrov. Predvsem je pomembno, da bodo imeli naši ulitki za prodajo kupcem za prvo vgradnjo višjo dodano vrednost, saj jih bo večina termično in CNC-mehansko obdelanih; v prodajo bo vključenih tudi nekaj sklopov. Gradimo značaj močnega dobavitelja avtomobilski, elektro in strojni industriji s poudarkom na izdelkih, za katere se zahtevajo boljše mehanske lastnosti in CNC-obdelani ulitki za prvo vgradnjo. Z učnih projektov, ki so bili nujna naložba za prihodnost, prehajamo na projekte z neposrednimi učinki.

Vsem sodelavkam in sodelavcem družbe Talum Ulitki in skupine Talum želim prijetne božične praznike, v prihajajočem letu 2014 pa predvsem zdravja, osebne sreče in medsebojnega razumevanja. □

PRAZNOVANJE

Trije dobri dnevi

DARKO FERLINC
FOTO: STOJAN KERBLER,
DARKO FERLINC

Tako kot imamo v decembru tri dobre može, imamo talumovci v novembru, ob tovarniškem prazniku, tri dobre dneve. Naj jih ponovim. Srečanje upokojencev, srečanje zaposlenih s svečano podelitvijo najvišjih Talumovih priznanj – zlati metulj in dan odprtih vrat. To so dnevi, ko se družimo, ko se najbolj zavedamo, da smo še, ko delamo načrte za naprej, ko spoznavamo, da je dobro biti talumovec. O vseh smo že velikokrat in na široko pisali. Tokrat se jih bomo spomnili še z nekaj fotografijami. □

Upokojenci se na srečanju vedno dobro počutijo.

Poslovna sekretarka Danica Hrnčič z očetom in njegovimi sodelavci

Dež ni zmotil številnih obiskovalcev.

Na deževen dan skoraj 300 obiskovalcev

IZTOK TRAFELA

Tovarniški praznik je že tradicionalno povezan z dnevom odprtih vrat. Temu se nismo izneverili tudi letos. V soboto, 23. novembra, je skozi odprta vrata v Talum stopilo skoraj 300 obiskovalcev. Po nagovoru predsednika Uprave, so se obiskovalci, razdeljeni v osem skupin, pod vodstvom strokovnih sodelavcev različnih družb, podali na ogled celotne tovarne. Tudi letos je bilo zanimivo, kljub bolj kislemu vremenu, vtisi obiskovalcev pa pozitivni, čeprav so zaradi razsežnosti Talumovih proizvodnih prostorov marsikoga zbolele noge. □

Obiskovalce je zelo zanimala tudi proizvodnja aluminija.

Talumovci na svojem srečanju

Prejemniki zlatih metuljev s člani uprave. Z leve: Daniel Lačen, dr. Zlatko Čuš, Marjan Rebernišek, Jožef Pišek, Zdenko Zelenik, Dragica Leskovar in Marko Drobnič.

Čas resnice za podjetja

VENČESLAV ŠKERGET
FOTO: SRDAN MOHORIC

Venčeslav Škerget

December je poseben mesec, mesec, v katerem se poslavljamo od vsega, kar nam je leto namenilo, in se polni pričakovanj in upanja spogledujemo z letom, ki prihaja. Kar se delovanja Sveta delavcev Taluma tiče, bi lahko – tako kot za razmere v skupini – na splošno dejali, da je bilo odhajajoče leto precej podobno predhodnemu. Člani Sveta delavcev smo se letos sestali na šestih rednih in eni izredni seji ter opravili sedem posvetovanj. Štiri seje so zaradi skupne tematike potekale skupaj s Svetom zaposlenih skupine Talum, dve pa tudi s sindikatom SKEI. Člani Sveta delavcev smo redno sodelovali na sejah Sveta zaposlenih skupine Talum, obdobje pa tudi na informativnih sestankih s predsednikom Uprave.

Glede na enotno poslovno politiko za celotno skupino Talum se je veliko izpostavljenih in obravnavanih tem tikalo vseh zaposlenih v skupini, tako da je bilo za uspešno delovanje poleg angažiranja vseh članov Sveta delavcev pomembno tudi dobro sodelovanje s Svetom zaposlenih in sindikatom SKEI. Prav gotovo pa ne bi bili tako uspešni brez strokovne pomoči in sodelovanja strokovnih služb in pripravljenosti Uprave družbe na konstruktivno sodelovanje. Tako gre zahvala prav vsem, ki so kakor koli sodelovali

pri delovanju Sveta delavcev v tem letu.

Lahko bi dejali, da je čas krize za podjetja čas resnice. To je čas, ki pokaže tisto, kar resnično šteje. Pokaže, kaj znamo, zmoremo in kako trdni so odnosi. Glede na naša prizadevanja bi lahko rekli, da znamo, zmoremo in da smo del močne in odločne ekipe sodelavcev, ki se z veliko truda, volje in predanosti spopadajo z vsem, kar nam čas namenja. Razmere nas pač silijo, da se nenehno spreminjamo in tako z leti skupaj s podjetjem počasi zorimo.

Prepričan sem, da bomo ob plodnem sodelovanju vseh zaposlenih skupaj z upravo tudi v prihodnje uspešno zaznali in udeležili vse izzive, ki nam jih bo prihajajoče leto prineslo, da bo naša skupna prihodnost svetlejša. Da pa bi res bilo tako, bo morda treba preseči katero od slabih navad iz vsakodnevne prakse ter stvari zastaviti nekoliko drugače, saj bi bilo malo nerealno delati isto in pričakovati drugačne rezultate. Pomembno je, da vemo, kam gremo in kaj želimo postati, od tega pa bo tudi odvisno, kaj bomo počeli jutri.

Naj novo leto vsem sodelavcem prinese zdravja in novih idej, da bi sprejemali dobre odločitve za nove uspehe, za srečno leto 2014. □

Prizadevali si bomo za delavčevo dostojanstvo

JANEZ KISELJAK
FOTO: SRDAN MOHORIC

Janez Kiseljak

Verjamem, da kljub velikim poslovnim težavam in neusmiljeni gospodarski krizi, ki za Slovenijo v naslednjem letu napoveduje močno poslabšana gospodarska gibanja, hočemo in zmoremo nadaljevati in ohraniti proizvodnjo pridobivanja aluminija v našem okolju. Za uresničitev tega cilja si bomo morali prizadevati in pri tem sodelovati vsi zaposleni v skupini, Uprava s svojim pomembnim poslanstvom odločanja in ukrepanja in zaposleni s svojim delovanjem v delovnem okolju.

Sprejeli smo varčevalne ukrepe, ki jih bomo v naslednjih dveh letih morali izpeljati, da bomo omilili vpliv gospodarske krize na naše poslovanje. Pomembno se mi zdi, da je Uprava predlagala ukrepe, ki v ničemer ne posegajo v plače zaposlenih, razen v plače vodstvenega kadra, saj delavci danes delajo več in bolje kot v preteklosti, vendar so zaradi gospodarskih razmer v marsičem prikrajšani, saj plače zagotavljajo zgolj preživetje.

Zelo pomembno za nas zaposlene je najti ustrezno mesto v medsebojnih odnosih, kar nam zagotavljajo Talumove vrednote. Vsi skupaj si moramo prizadevati za delavčevo dostojanstvo in ne smemo dopustiti, da podprejanje samo kapitalu te odnose skali.

Člani Sveta zaposlenih si bomo za uresničevanje takih odnosov posebej prizadevali.

Zaposleni imamo v naslednjem obdobju posebno nalogo: da intenzivno podajamo inovativne predloge, ki so že v osnovi varčevalno oblikovani. Tudi to bo naš prispevek k izboljšanju gospodarskega stanja družb v skupini.

Prepričan sem, da bomo skupaj zmogli vse potrebno za dostojno praznovanje 60-letnice proizvodnje aluminija, zato ob prihodu novega leta izrekam čestitke in zahvalo vsem zaposlenim za dobro delo, v prepričanju, da nam poguma za uspešno prihodnost ne manjka, potrebujemo le še malo več sreče. *Srečno 2014.*

REVITAL

Božično-novoletne delavnice

ANDREJA KOKOL,
RENATA ROŽMARIN
FOTO: ARHIV

Novembra smo se odzvali povabilu OŠ Podlehnik, da otrokom predstavimo poklic vrtnarja - cvetličarja. Otroci so nas zelo lepo sprejeli. V dopoldanskem času smo jim predstavili poklic vrtnarja, vsak učenec pa je izdelal tudi novoletni aranžma. Popoldan so se nam na delavnicah pridružili še starši. Izdelovali smo adventne venčke. Otroci so bili polni zami-

sli, ustvarjalnih idej, nastali izdelki so bili zelo lepi in seveda tudi unikatni. Skupaj smo preživeli lep dan, ki je še en dokaz več, da imajo tudi najmlajši čudovite zamisli in sposobnosti za ustvarjanje na svoj posebni, otroški način. Delo z bodočimi vrtnarji - cvetličarji je bilo tudi za naju nekaj novega, lepega. □

Andreja, ki so jo otroci lepo sprejeli

Otroci s svojimi izdelki

GASILSTVO

12. kviz gasilske mladine Slovenije, Kidričevo 2013

JOŽEF KANCLER
FOTO: DARKO FERLINC

Gasilci GZ Kidričevo smo letos dobili priložnost za organizacijo kviza gasilske mladine Slovenije. Ker priprave na takšno prireditev niso mačji kašelj, smo pri tem sodelovali gasilci vseh osmih gasilskih društev GZ Kidričevo. Kviz je bil 23. novembra 2013 v večnamenski dvorani v Kidričevem. Da je vse potekalo v skladu s pravili, smo imeli kar dve generaliki, za izvedbo občinskega in regijskega kviza. Sodelovalo je 95

ekip iz 17 gasilskih regij v Sloveniji, razdeljene pa so bile v tri tekmovne skupine, in sicer pionirji (33 ekip), mladinci (33 ekip) in pripravniki (29 ekip). Ekipe so tekmovale v teoretičnem delu, ki so ga opravljale v učilnicah OŠ Kidričevo, ter praktičnem delu, ki je potekal v športni dvorani. Po koncu tekmovanja so se ekipe mladincev in pripravnikov pomerile še v streljanju z zračno puško na strelišču večnamenske dvorane v

Tekmovanje v gasilskih spretnostih

Predstavljanje opreme

Podelitev medalj

Kidričevem, pionirji pa so se preizkušali z metanjem obročev v krog.

Vsi tekmovalci z mentorji so pri prijavi svoje enote pri komisiji prejeli paket, ki je vseboval bilten, promocijske brošure občine Kidričevo ter spominsko medaljo (izdelana je bila iz rondelice, obdelane in potiskane v Talumu). Žal nam jo je precej zagodlo vreme, saj je vseskozi deževalo. Prav zato ni prišla prav do izraza predstavitev Slovenske vojske, Policije, radioamaterjev, reševanja z višin in vrvne tehnike (PGD Ptuj) ter kinološkega društva Ptuj.

Takšnih prireditev se udeležujejo tudi visoki predstavniki GZS, zato smo se s predstavniki občine Kidričevo in Taluma dogovorili, da jim omogočimo ogled proizvodnje aluminija. Po vsem tem je sledila razglasitev rezultatov. Vsi tekmovalci so dobili pisno priznanje, najboljše tri ekipe iz vseh vrst pa tudi pokale, ki so jih podeljevali: predsednik GZS Jošt Jakša, poveljnik GZS Franci Petek, podpredsednik GZS Janko Cerkvnik, župan občine Kidričevo Anton Leskovar, predsednik mladinskega sveta GZS Uroš Leskovar in predsednik Uprave Taluma

Marko Drobnič. Pri podelitvi so sodelovali tudi predsednik sveta podravske regije Janez Merc, poveljnik podravske regije Dušan Vižintin, predsednik GZ Kidričevo Franc Frangež ter poveljnik GZ Kidričevo Jožef Kancler.

Tekmovanje gasilske mladine Slovenije v Kidričevem je bilo dobro pripravljeno in izvedeno. Pri tem ne gre zanemariti dejstva, da brez pomoči družb Talum, Vargas-Al, Silkem in še drugih iz okolice ne bi bili uspešni. Posebej se zahvaljujem Darku Ferlincu za izdelavo spominskih medalj.

Upamo, da smo dobro predstavili naš kraj in da se bodo sodelujoči k nam radi vrnili na takšne in podobne prireditve.

Z gasilskim pozdravom Na pomoč! □

Navdušen nad odbojko

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Vladimir Ivnik zase pravi, da je tehnični tip človeka, zato tudi ni presenetljivo, da je obiskoval Tehnično šolo v Mariboru. Po končani srednji šoli je sledilo služenje vojaškega roka in takoj zatem zaposlitev v zasebnem podjetju na delovnem mestu strugarja. Kasneje se je zaposlil v podjetju Sava kot planer proizvodnega procesa. Tega obdobja se spominja: »Vojaščino sem služil v Srbiji, v kraju Zaječar. To je bilo ravno tisto leto, ko je umrl tedanji predsednik Tito. Po koncu vojaščine sem se želel zaposliti in sprejel sem prvo ponudbo, ki sem jo

dobil. Tako sem se srečal s strugarstvom.«

Leta 1987 se je zaposlil v naši tovarni in opravljал naloge nadzornika proizvodnega procesa v Anodni masi. »Leta 1989 mi je podjetje omogočilo dodatno izobraževanje. Vpisal sem se na študij ekonomije, ki je potekal na Višji ekonomski šoli v Mariboru. V tem obdobju se je družina začela poigravati z mislijo o odhodu v tujino. Sprva nad tem nisem bil preveč navdušen, saj sem imel dobro službo in študij. Na koncu sem le privolil in tako sem leta 1989 (1987) odšel z družino v Nemčijo,« pravi Vladimir.

Talum je doniral medalje, izdelane iz rondelic.

»Šport animira mlade in jih obvaruje pred pastmi ulice.«

To je bilo za Vladimirja velik izziv, saj ni znal jezika. Udeležil se je intenzivnega tečaja nemščine, ki mu je zelo pomagal pri iskanju zaposlitve. Imel je srečo, saj je kar hitro dobil službo in se v novo okolje dobro vživel. Vsa leta je delal na področju merilne tehnike, v sklopu upravljanja kakovosti, sprva v proizvodnji, kasneje pa v upravi. Podjetje je izdelovalo sklope podvozij za vso nemško in delno tudi za evropsko avtomobilsko industrijo (francoske avtomobile). Zadnja leta je bil zadolžen tudi za reklamacije znamk BMW in Audi. V Nemčiji je ostal vse do leta 2006. Presenečen je bil nad redom in disciplino, po drugi strani pa nad sproščenostjo in dobro klimo v delovnem okolju. Zaradi osebnih razlogov se je v

vodnji, je obvladal tudi strokovni tehnični in poslovni jezik, ki je specifičen. O tem obdobju je povedal: »V Sloveniji je bilo težko dobiti zaposlitev, zato sem sklenil, da sprejemem vsakršno delo. Uspelo se mi je zaposliti v tovarni Talum in tri leta sem delal kot skladiščnik. Nato se je pojavila potreba po komercialistu, ki bi pokrival nemško govoreče območje. Vedel sem, da mi je to delo pisano na kožo. Preselil sem se v komercialio.«

Področje komerciale je bilo za Vladimirja povsem nov izziv, saj mu je bila do takrat bolj domača tehnika. A to ga ni ustavilo, da ne bi sprejel izziva. Danes se kot komercialist ukvarja z obračunom stroškov v odnosu odvisnih družb do družbe Talum. »Z delom

srečanja s športom se spominja takole: »Prijatelj Damir Prstec je bil v tem času glavni sponzor Ženskega odbojcarskega kluba Ptuj in tako sem se začel poigravati z mislijo, da bi tudi sam na neki način začel v klubu sodelovati in pomagati. Damir me je povabil na odbojcarsko tekmo in bil sem navdušen.«

Leta 2010 ga je predsednik kluba Štefan Vrtnjak povabil k sodelovanju. Sprva se je ukvarjal z zbiranjem donacij ter organizacijo in logistiko, povezano s tekmovanji, danes pa opravlja funkcijo predsednika in sekretarja kluba. »Kot predsednik in sekretar kluba sem zadolžen za zbiranje finančnih sredstev, da lahko klub nemoteno deluje. Skrbim za komunikacijo med klubom in Odbojcarsko zve-

saj v njih vidim velik potencial. Članice so trenutno na tretjem mestu. Za prvakinjami zaostajajo za štiri točke. Menim, da imajo naša dekleta potencial za prvo mesto in dolgoročno za prvo ligo, kar pa za klub predstavlja velik problem, saj je povezano s finančnimi sredstvi. Talum je bil dolga leta sponzor našega kluba, za kar se mu iskreno zahvaljujem. Brez njegove podpore klub danes ne bi bil to, kar je,« poudari Vladimir. V nadaljevanju najinega pogovora, ki je potekal v športni dvorani, v kateri je mlada kadetinja prav tedaj odbila žogo prek mreže, na nasprotnikovo polje, se je Vladimir zastrmel v dekleta in nadaljeval: »Dekleta motivacijo za trdo delo črpajo iz sebe. Zame kot posameznika je pomembno, da

začetku leta 2006 odločil, da se vrne nazaj v Slovenijo. Takrat so se v Sloveniji že pojavljale težave pri iskanju zaposlitve. Podjetje Talum ima filozofijo, da delavec, ki iz lastnih vzgibov odide iz podjetja, načeloma nima več možnosti za ponovno zaposlitev. »To pravilo je veljalo tudi v nemškem podjetju, v katerem sem bil zaposlen, s to izjemo, da je lahko vodstvo najboljšim delavcem ob odhodu izročilo dokument, s katerim so zaposlenemu dovolili, da se v prihodnosti pri njih ponovno zaposli. A to je bila prej izjema kot pravilo. Prav zaradi tega nisem računal na zaposlitev v Talumu, čeprav sem si tega želel,« poudari Vladimir.

Prednost je bila v tem, da je Vladimir po šestnajstletnem bivanju v Nemčiji aktivno obvladal nemški jezik. Ker je delal v proiz-

sem zelo zadovoljen in v njem vidim še veliko osebnih izzivov. Eden izmed je povezan z organizacijo dela in optimiranjem delovnih nalog. Menim, da se bo na tem področju veliko spremenilo v pozitivno smer s prenovo informacijskega sistema,« meni. Kot vsak človek, ki je vpet v delovne obveznosti, se tudi Vladimir ob koncu delovnega dne rad sprosti. Sprostitev mu predstavlja sodelovanje s športnim klubom. Odbojcarski klub Ptuj in Vladimir Ivnik sta začela sodelovati pred tremi leti, po nizu zanimivih naključij. Vladimir se do takrat nikoli ni ukvarjal s tem športom. V srednji šoli je igral košarko in bil tudi del ekipe, kasneje pa se je zaradi družinskih obveznosti aktivnemu ukvarjanju s športom odrekel in je samo še občasno rekreativno kolesaril. Svojega ponovnega

začetku leta 2006 odločil, da se vrne nazaj v Slovenijo. Takrat so se v Sloveniji že pojavljale težave pri iskanju zaposlitve. Podjetje Talum ima filozofijo, da delavec, ki iz lastnih vzgibov odide iz podjetja, načeloma nima več možnosti za ponovno zaposlitev. »To pravilo je veljalo tudi v nemškem podjetju, v katerem sem bil zaposlen, s to izjemo, da je lahko vodstvo najboljšim delavcem ob odhodu izročilo dokument, s katerim so zaposlenemu dovolili, da se v prihodnosti pri njih ponovno zaposli. A to je bila prej izjema kot pravilo. Prav zaradi tega nisem računal na zaposlitev v Talumu, čeprav sem si tega želel,« poudari Vladimir.

začetku leta 2006 odločil, da se vrne nazaj v Slovenijo. Takrat so se v Sloveniji že pojavljale težave pri iskanju zaposlitve. Podjetje Talum ima filozofijo, da delavec, ki iz lastnih vzgibov odide iz podjetja, načeloma nima več možnosti za ponovno zaposlitev. »To pravilo je veljalo tudi v nemškem podjetju, v katerem sem bil zaposlen, s to izjemo, da je lahko vodstvo najboljšim delavcem ob odhodu izročilo dokument, s katerim so zaposlenemu dovolili, da se v prihodnosti pri njih ponovno zaposli. A to je bila prej izjema kot pravilo. Prav zaradi tega nisem računal na zaposlitev v Talumu, čeprav sem si tega želel,« poudari Vladimir.

začetku leta 2006 odločil, da se vrne nazaj v Slovenijo. Takrat so se v Sloveniji že pojavljale težave pri iskanju zaposlitve. Podjetje Talum ima filozofijo, da delavec, ki iz lastnih vzgibov odide iz podjetja, načeloma nima več možnosti za ponovno zaposlitev. »To pravilo je veljalo tudi v nemškem podjetju, v katerem sem bil zaposlen, s to izjemo, da je lahko vodstvo najboljšim delavcem ob odhodu izročilo dokument, s katerim so zaposlenemu dovolili, da se v prihodnosti pri njih ponovno zaposli. A to je bila prej izjema kot pravilo. Prav zaradi tega nisem računal na zaposlitev v Talumu, čeprav sem si tega želel,« poudari Vladimir.

začetku leta 2006 odločil, da se vrne nazaj v Slovenijo. Takrat so se v Sloveniji že pojavljale težave pri iskanju zaposlitve. Podjetje Talum ima filozofijo, da delavec, ki iz lastnih vzgibov odide iz podjetja, načeloma nima več možnosti za ponovno zaposlitev. »To pravilo je veljalo tudi v nemškem podjetju, v katerem sem bil zaposlen, s to izjemo, da je lahko vodstvo najboljšim delavcem ob odhodu izročilo dokument, s katerim so zaposlenemu dovolili, da se v prihodnosti pri njih ponovno zaposli. A to je bila prej izjema kot pravilo. Prav zaradi tega nisem računal na zaposlitev v Talumu, čeprav sem si tega želel,« poudari Vladimir.

O odbojki

Odbojka je nastala iz prvin tenisa. Zasnoval jo je A. Morgan leta 1895. Najprej se je pojavila v ZDA, nato pa se je razširila v druge države. Mednarodna odbojcarska zveza FIVB je bila ustanovljena leta 1947, leta 1964 pa je odbojka postala tudi olimpijska panoga. V Sloveniji so odbojko prvi igrali leta 1924 v sokolskem društvu v Mariboru. Igrali so jo po češkem vzoru. Ženski odbojcarski klub Ptuj danes šteje osemnajst članic (od 11 do 16 let starosti) in petintrideset kadetinj (od 16 do 32 let starosti), tako da je v dvorani Športne gimnazije Ptuj med njihovimi treningi zelo živahno.

Fotografije meseca

Čakanje na zimo. Foto: Marko Homšak.

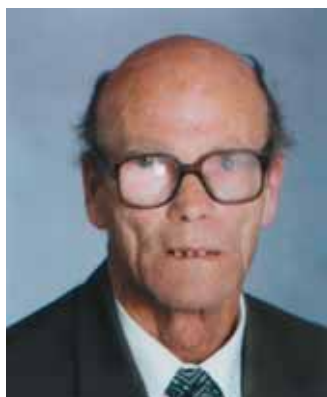
Razgled z Grintovca. Foto: Stanko Jus.

Sončni vzhod v Puerto Madrynu v Argentini. Foto: Anton Verdenik.

Spomin na Janeza Pucha. Foto: Zdravko Štumperger.

Zahvala

A dan je črni moral priti,
bridkosti dan, oj, dan solzan.
Težko je bilo se ločiti,
a vse solze, ves jok zaman.
(Simon Gregorčič)

Ob smrti Janeza Širovnika iz Njiverc, Na Hajdino 25, se iskreno zahvaljujemo podjetju Talum, delavcem in sindikatu, godbeniku za odigrano melodijo ter vsem, ki so darovali cvetje in sveče. Hvala za izrečena sožalja.

Vsi njegovi

L'Oréal, ker se cenite!

Pustite ga, naj se ceni, da bo res vreden, da se ga ceni. (Jacques Delille, Človek s polj)

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Naj za uvod decembrskega postanka opišem reklamo, ki jo je posnela znana kozmetična hiša L'Oréal: »Lepotica od nasmeha do malega prsta na nogi, pri kateri imaš občutek, da ji vsaj polovica moškega prebivalstva leži pred nogami; graciozno se obrne, da ti ne uide, da je naličena, kot se za kozmetično hišo spodobi (beri:

plod video obdelave, glajenja gubic in filtrov za mehčanje). S svojo nadpovprečno inteligenco me podučí, da naj že vendar odprem svojo tanko denarnico in si vsaj ob novem letu privoščim kozmetične izdelke blagovne znamke L'Oréal, saj se vendar cenim.« Moški del občinstva ob takšnih reklamah seveda nima nič proti in njim so v spominu verjetno ostale samo dolge noge modela. Kako je z ženskim občinstvom, ne vem, sama pa moram odkrito priznati, da se ob že tisoči ponovitvi prav tega slogana počutim, kot da bi sedela na zatožni klopi, kjer moram zapravljkvi v sebi

razlagati, zakaj naslednjič ne bova kupili izdelkov L'Oreal. Da jih ne bova kupili zaradi tega, ker se ne bi cenili, temveč zaradi tega, ker varčujeva za hude čase. Po drugi strani pa mi prav ta reklama že nekaj časa odpira vprašanje, ki je še kako vredno razmisleka. Če kolo časa zavrtim v otroštvo, potem imam v spominu povsem drugačne reklame in slogane. Spominjam se čokolade Gorenjka, bonov Kiki in Bronhi, Kraševe Domačice, Fructalovega soka na slamico, Gorenjevih hladilnikov in televizij in še malo morje izdelkov, na katere smo bili v tistem času ponosni. To so blagovne znamke z močno in dolgoletno tradicijo, na njihovo kakovost smo prisegali z dušo in telesom. Ob teh blagovnih znamkah se spomnimo svojega otroštva in časov, ki nam budijo prijetne občutke. Potem je prišla tranzicija in domače ni bilo več dovolj dobro. Tisto za domačim plotom je bilo bolj svetleče, lepše, boljše. In vse to smo z odprtimi rokami pograbili, ne da bi vedeli, kaj sploh grabimo in kaj nam bodo čez nekaj desetletij prodajali. Ves čas smo tarnali nad usodo domačih blagovnih znamk, ki so tonile v pozabo, po drugi strani pa so se v naših nakupovalnih vrečkah znašli izdelki, ki so bili narejeni v tujini. So res bolj kakovostni, lepši in boljše in kaj se je zgodilo s slovenskimi podjetji, da niso znala dostojno unovčiti tega, kar smo cela desetletja negovali in ob čemer smo rasli? Odgovora na to vprašanje ne bom zapisovala, saj nočem, da nas zanese v politično moraliziranje. Navsezadnje pa ne gre samo za politiko, gre za vprašanje, ki nam ga postavlja skrbno naličena lepotica iz

reklame kozmetične hiše L'Oreal: »Koliko se cenimo? Za koliko smo se pripravljene prodati?« In če vas kot podjetje in kot zaposlenega v podjetju vprašam, koliko se cenite, kaj mi boste odgovorili? Se cenite dovolj? Ali za to našo ograjo res obstajajo ljudje, ki so delo, ki ga opravljate, sposobni opraviti bolje, bolj dosledno? Mar tudi pri človeku ne gre prav za te izkušnje, znanja in posebnosti, ki so lastna samo njemu in ki jih je posameznik gradil desetletja? In to je tista cena, ki jo je težko izraziti v denarju. Toliko, kot se cenite, je vreden kapital podjetja. Ljudje so skriti kapital podjetja, ki je v bilancah še zdaleč ne znamo prikazati v njeni realni vrednosti. Po mojem mnenju je ta kapital neprecenljiv. Veliko pa je tudi znanja in talentov, ki jih ljudje pestujemo v sebi, ne da bi se v resnici zavedali, kakšna je njihova vrednost. To je skriti kapital. In dokler se ne bomo znali tako dobro prodajati, kot se prodaja francoska hiša L'Oreal, tako dolgo se bomo prodajali pod ceno. Vprašajmo se, kaj vse lahko zavijemo v svetleč papir in prodamo – poleg tega, kar že prodajamo in kar mislimo, da lahko prodamo. Verjemite, da lahko prodamo še marsikaj, za kar danes menimo, da se ne da prodati, oziroma za kar sploh ne vemo, da obstaja v skritem kapitalu, ki mu pravimo ljudje. Veliko tujih firm se precenjuje. Gre za navaden blef. Za slovenske firme in blagovne znamke žal to ne velja. Morda se je moja zgodba res začela pri banalnem oglasu za kozmetiko. A v tem primeru ni pomemben začetek, pomembno je, kako se ta zgodba konča. Upam, da jo bomo skupaj končali z besedami: »KER SE CENIM!«

Srečanje upokoјencev **Srečanje zaposlenih** Dan odprtih vrat

FOTO: STOJAN KERBLER, DARKO FERLINC

Inovativnost kot življenjska filozofija

Od ideje do inovacije

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: SPLET

Dvonadstropna dvigala s tehnologijo maglev?

V najmodnejših nebotičnikih se bodo stanovalci in obiskovalci prevažali z večnadstropnimi dvigali, ki bodo delovali na podlagi tehnologije maglev. Prednost dvonadstropnih dvigal je v tem, da lahko popeljejo več ljudi hkrati. Kabini sta medsebojno povezani, vendar se prva odpira le na lihih, druga pa na sodih nadstropjih. Novejše različice dvonadstropnih dvigal imajo celo možnost, da se razdalja med kabinama prilagaja – ustrezno razmikom med nadstropji. Dvigala se trenutno dvigajo in spuščajo s pomočjo

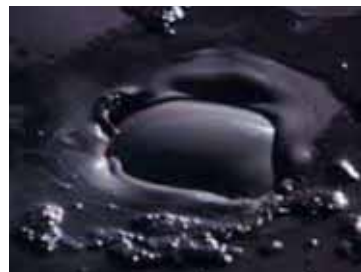
dolgih kablov. V nebotičnikih prihodnosti jih bodo nadomestili s tehnologijo maglev. Motor maglev je različica linearnega elektromotorja. Del motorja ima obliko pokončnega vodila oziroma tira. Ko skozi tir steče električni tok, se ustvari magnetno polje. Kabina dvigala maglev je opremljena s trajnimi magneti. Dvigalo se premika, kakor se spreminja magnetno polje tira, ne da bi se ga pri tem dotikalo. (Science 49/2013)

Stroj za proizvodnjo nafte?

Tehnološko izpopolnjen »lonc za kuhanje pod tlakom« posnema nastajanje nafte v naravi. V naravi

postopek poteka milijone let, znanstveniki pa jo pridobijo v pičle pol ure. Postopek pridobivanja je tak: Biomasa drobno zmeljejo. Uporabijo lahko slamo, les, riževe luščine, narezano lubje, luščine semen, iz katerih pridobivajo olje, in podobno. V zbirnem sodu se mleta biomasa zmeša z vodo, ki ostane od prejšnjega polnjenja, in s katalizatorji (npr. kalcijevim karbonatom). Zmes se segreva in stiska, tako da voda preide v superkrično stanje. Biomasa se razgradi v molekule, kisik pa se pretvori v CO₂ in vodo, ki ju odvedejo iz sistema. Vodikove in ogljikove

molekule ostanejo. Molekule se združijo v dolgoveržne ogljikovodike. Nastane snov, podobna surovi nafti fosilnega izvora. V sodu se zberejo pridobljena nafta, voda, vodotopne sestavine ter trdni delci. Ko sod izpraznijo, nafto in vodo ločijo. Vodo nato ponovno uporabijo pri naslednjem polnjenju. V rafineriji nafto med postopkom termične nadgradnje segrevajo, s čimer pridobijo homogeno snov, ki je praktično enaka nafti fosilnega izvora. Pridobljeno nafto spustijo skozi destilacijski stolp, pri čemer se izločita bencin in dizelsko gorivo. (Science 49/2013)

Čevlji, ki hranijo energijo (Adidas Springblade)

Adidasova inovacijska ekipa je šest let razvijala povsem nov model tekaških čevljev z edinstvenim podplatom. 16 upogljivih plastičnih plošč shranjuje energijo ob stiku s podlago in jo eksplozivno odda, kar omogoča hitrejši tek. (Science 49/2013) □

ZELIŠČA

Ananasov žajbelj

(*Salvia rutilans*)

MOJCA KAVAŠ

Domovina ananasovega žajblja je Srednja Amerika, natančneje Mehika. Spada med okrasne kadulje. Je trajnica, ki pri nas zunaj ne prezimi, lahko pa prezimi podobno kot sredozemske trajnice. Zraste do metra visoko in tvori lep grm. Uspeva na dobro odcednih, lahkih in bogato založenih tleh na sončni legi. Ima intenzivno aromo ananasa.

Ananasov žajbelj je večnamensko zelišče, cenjeno zaradi vsestran-

ske uporabe. Rastlina je precej iskana za aromatiziranje čajev in marmelad, njeni užitni listi pa so zelo dobrodošel dodatek k osvežilnim sadnim ali zelenjavnim solatam; z njimi lahko okrasimo sadne torte ali sladice ter so koristni dodatek k sadno-zelenjavnim sokovom. Ananasov žajbelj cveti od marca do maja in ima rdeče usnjate cvetove. Cvetovi privlačijo čebele, metulje in druge koristne organizme. Posušeni listi so lahko sestavina dišečih naravnih potpurijev. Ta dekorativna rastlina je tudi medicinsko uporabna in jo uporabljamo za razkuževanje ran in grgranje pri vnetjih grla in mandljev.

Recept: Smuti z ananasovim žajbljem

Potrebujemo:

1/3 lončka posnetega mleka

3/4 lončka vaniljevega jogurta

1/2 banane

1 čajno žličko medu

1 1/2 žlice sesekljanih listov ananasovega žajblja

Vse sestavine po vrsti damo v mešalnik in mešamo, dokler ne dobimo gladke zmesi. Nato postrežemo in okrasimo z žajbljevimi listki ali koščkom ananasa.

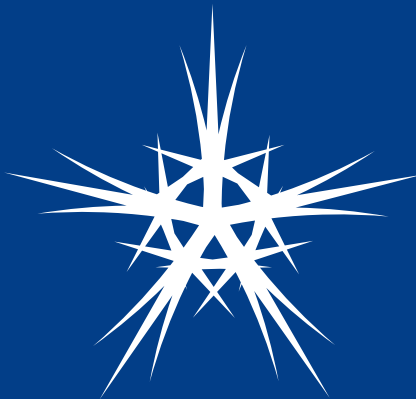
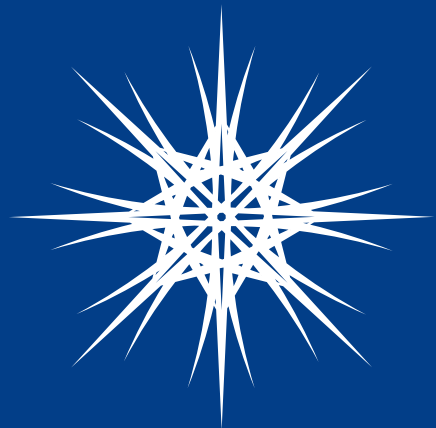
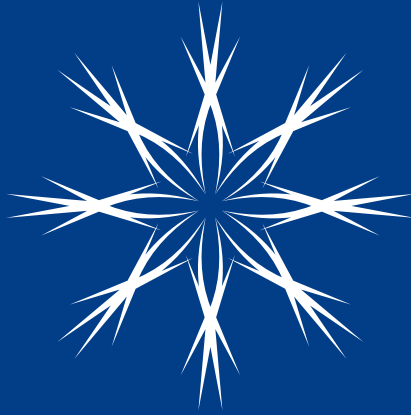
Rastlino lahko kupite v našem hčerinskem podjetju Revital d.o.o.

<http://bonnieplants.com/growing/growing-pineapple-sage/> □

KRIŽANKA

Slovarček: FEZ – mesto v Maroku, Fes, MANNORS – ameriška igralka (Sheila, 1907–2003), SAFRAN - slovenski igralec (Silvo), RANGALON – sorta sliv, tudi turška češplja, ROH – velik ptič v arabskih legendah, SAO LUIS – glavno mesto brazilske zvezne države Maranhao, RASINA – reka v Srbiji.

				SESTAVIL: JANKO ŠEGULA		ZALJUBLJENOST V SAMEGA SEBE	ADAMOVA ŽENA	IZDELOVALKA IN PRODAJALKA USNJA	BOGATI PODPORNIKI UMETNOSTI	ALUMINIJ	NEKDANJI POLJSKI SMUČARSKI SKAKALEC (PIOTR)	SREDO-ZEMSKA RASTLINA, DEŽEN
				LETOVIŠKI KRAJ V DALMACIJI (BIH)						FRANCE ARHAR		
				SLOVENSKI HARMONIKAR (SLAVKO)						AMERIŠKI IGRALEC (ROBERT DE)		
				MESTO V MAROKU, FES								
OSEBNI KLJUČ ZA DEBLOKIRANJE SIM KARTICE PRI MOBILNIH TELEFONIH		SANDI PAVLIN		ITALIJANSKA OPERNA PEVKA (TEBALDI)	EDITA CETINSKI		DLETO S POŠEVNIM REZILOM					
		PREBIVALKE ODOLINE			HRVAŠKI KARIKATURIST (VOLJEVICA)		REKA V SRBIJI					
RAZDELJENOST, RAZDVOJENOST												
ZAMAH Z ROKO						INDIJSKO ŽENSKO OBLAČILO						
						KRAJ PRI POREČJU NA HRVAškEM						
NAČIN TISKANJA S KOVINSKIH PLOŠČIC									NASLOV JAPONSKIH CESARJEV, TUDI TENO			
ALUMINIJ	VINSKA TRTA (ZAST.)				ZANIČLJIV IZRAZ ZA AZIJCA							
	GLAVNO MESTO BRAZILSKE ZVEZNE DRŽAVE MARANHÃO				SLOVENSKI ALPINIST (FRANC)							
ČISTILO PROTI MADEŽEM				OZEMLJE, ZEMLJIŠČE, PODROČJE				EVA LONGYKA				GOVORENJE SKOZI NOS, NOSLJANJE
				RADIJ				NIKELJ				PESNIŠKA VRSTICA, VERZ
VETERNI JOPIČ S KAPUČO						AMERIŠKA IGRALKA (SHEILA, 1907-2003)						
						ŠKODLJIV GLODALEC						
ATA, OČE (LJUBK.)					AMERICIJ		DRŽAVA V INDOKINI (NEKDAJ KAMPUČJA)	ESKIM				
					Z ORGANIZMI NASELJEN DEL ZEMLJE			DOLGOREPA PAPIGA				
JASA V GOZDU				SLOVENSKA TV VODITELJICA (ŽNIDARŠIČ)				SAMCI DOMAČE ŽIVALI, JARCI				
				IRIDIJ				MOJSTER, UČITELJ				
CIVILNA MISIJA OZN NA KOSOVU					ČAR, MIK, OČARLJIVOST				VELIK PTIČ V ARABSKIH LEGENDAH			
					SLOVENSKI IGRALEC (SILVO)				HČERIN MOŽ			
PRVI MITOLOŠKI LETALEC, IKAR						AMERIŠKI DIRIGENT (LORIN, 1930)						PREPLET, PLETEŽ
						ALUMINIJ						
SLOVENSKO EKOLOŠKO GIBANJE				ZNAMKA ŠVEDSKEGA AVTOMOBILA				ENAKI ČRKI			PRVAK, ŠAMPION	
				REKA V SRBIJI, PRITOK MORAVE				SMUČARSKI CENTER V KOLORADU (ZDA)			ORGANIZACIJA ZDRUŽENIH NARODOV	
												
	ČEBELJA PAŠA					DIGITALNI ZVOČNI TRAK				RUSKA TOVARNA AVTOMOBILOV		
						NATALIJA GROS				ALFRED NOBEL		
	UREJANJE IZLOŽBE											
	SORTA SLIV, TUDI TURŠKA ČEŠPLJA									ALBERTO TOMBA		

Srečno 2014